

คำนำ

ตำรากระบวนวิชา สังคมวิทยาเมือง (URBAN SOCIOLOGY : SO 267) ได้เรียบเรียงขึ้นมาจากพื้นฐาน ขอบข่ายของกระบวนวิชาตามหลักสูตร ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อเป็นแนวทางในการพินิจศึกษาหรือแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่มนุษย์มาอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคมภายใต้สภาวะแวดล้อมแบบเมือง กระบวนวิชานี้จึงทำหน้าที่สนองตอบต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนในฐานะวิชาเอกบังคับและหรือบังคับเลือก วิชาโทบังคับและหรือบังคับเลือกรวมถึงเป็นกระบวนวิชาเลือกเสรี และนักศึกษาจากสถาบันอื่น และผู้ที่มีความสนใจพินิจศึกษาทั่วๆ ไปในปรากฏการณ์ดังกล่าว

เพื่อบรรลุมติวัตถุประสงค์ตามนัยยะข้างต้น สารัตถะสำคัญของกระบวนวิชานี้จึงประกอบด้วย เนื้อหาสาระรวม 9 บท ทั้งนี้บทที่ 1, 2 และ 3 ที่ว่าด้วย สังคมมนุษย์ภายใต้สภาวะแวดล้อมการทำให้มีลักษณะแบบเมืองและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสังคมวิทยาเมืองรวมถึงปรากฏการณ์ในสังคมเมืองกับทฤษฎีทางสังคมวิทยาตามลำดับ หากมีการแบ่งเป็นภาคหรือตอนทั้ง 3 บท จัดเป็นภาคหรือตอนที่ 1 ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานโดยทั่วไปเพื่อเป็นแนวทางในการพินิจศึกษา สำหรับตอนที่ 2 อันได้แก่ บทที่ 4 บทที่ 5 และ 6 ที่เกี่ยวข้องกับการเกิด การเจริญเติบโตเมือง ส่วนตอนที่ 3 เป็นการพินิจศึกษา ความแตกต่างระหว่างชนบทกับเมืองและปัญหาเมืองในบทที่ 7 และ 8 ตามลำดับ ตอนสุดท้ายบทที่ 9 เป็นการพินิจศึกษา "สังคมในสังคม" ในลักษณะของ "ชุมชนในสังคม" หรือ "ชุมชนในเขตเมือง" โดยมีแนวทางพัฒนาชุมชนใน อาณาบริเวณเขตเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจและติดตาม โดยเฉพาะในฐานะ "คนเมือง" ที่เป็น สมาชิกของสังคมเมือง

อนึ่งการเรียบเรียงคำราดังกล่าว คงเป็นการยากที่จะประสบความสำเร็จหากไม่ได้รับการอนุเคราะห์ช่วยเหลือทั้งร่างกาย และแรงใจจากบุคคลดังต่อไปนี้ (1) ผู้บังคับบัญชาตามระดับชั้น นับตั้งแต่อธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาควิชา รวมถึงผู้ร่วมงานทุกระดับ (2) คุณมุกดา ทรัพย์เจริญ (ภรรยา) และครอบครัว (อาทิ ดร. พวงชมพู ทรัพย์เจริญ โจนส์ คุณภัทรพร และคุณคาเซีย รวมถึงคุณเบญญาภา) และ (3) คุณกัญญ์ณณี กฤติกากุล รวมถึง คุณลักขิกา ขจิตภัย ที่พิมพ์และปรับแต่งต้นฉบับ ซึ่งต้องขอขอบพระคุณ ขอขอบคุณ และขอใจ มา ณ โอกาสนี้

ท้ายที่สุด จากความรู้สึกรักของผู้เรียบเรียงจริง ๆ แล้ว อยากแก้ไขปรับปรุงก่อนที่จะส่งพิมพ์ด้วยซ้ำไป เพราะในโลกของ "การเป็นอยู่คือ" แห่งการสมมตินี้ เป็นการยากที่จะหาความสมบูรณ์อย่างไม่มีที่ติได้ง่ายนัก โดยเฉพาะจากการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่เป็นนิจในฐานะของผู้เรียบเรียงขอน้อมรับความผิดพลาดบกพร่องทั้งหลายทั้งปวงไว้แต่เพียงผู้เดียว และพร้อม

น้อมรับทั้งข้อดีและข้อชม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในกาลต่อไป ส่วนความดี
ที่พึงมีขอมอบให้แก่คุณของพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสังฆเจ้า ตลอดจนบิดา มารดา
ครูอาจารย์ ทั้งที่ได้เอย่นาม และมีได้เอย่นาม ซึ่งได้ให้ชีวิตและสติปัญญาอันนำมาซึ่งผลงาน
ดังปรากฏ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. กรรณิการ์ สุขเกษม (อักษรกุล) ผู้ที่ได้เรียบเรียงวิชานี้ให้แก่
มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นภาษาไทยเล่มแรกๆ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์

รองศาสตราจารย์ปฐม ทรัพย์เจริญ
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มีนาคม 2551